

WYROK Z DNIA 20 WRZEŚNIA 2007 R.
SNO 59/07

Przewodniczący: sędzia SN Zygmunt Stefaniak.

Sędziowie SN: Józef Iwulski, Mirosława Wysocka (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego sędziego Sądu Okręgowego oraz protokolanta po rozpoznaniu w dniu 20 września 2007 r. sprawy sędziego Sądu Rejonowego w związku z odwołaniami Krajowej Rady Sądownictwa, Ministra Sprawiedliwości oraz obwinionego od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 20 kwietnia 2007 r., sygn. akt (...)

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądzie Okręgowym w dniu 18 grudnia 2006 r. wniósł o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej wobec sędziego Sądu Rejonowego obwinionego o to, że w dniu 24 grudnia 2004 r. w A., nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem marki Ford Escort nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych i rozwinął niedozwoloną prędkość, nie mniejszą niż 75 km/h w terenie zabudowanym, w wyniku czego potracił przechodzącą przez jezdnię pieszą Janinę A., powodując nieumyślnie obrażenia ciała, które stały się przyczyną jej śmierci, co stanowi czyn z art. 177 § 2 k.k., tj. o dopuszczenie się przewinienia służbowego określonego w art. 107 § 1 u.s.p. W toku postępowania Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniósł o umorzenie postępowania twierdząc, że czyn obwinionego stanowi wykroczenie i nastąpiło przedawnienie jego ścigania.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 r. „po rozpoznaniu sprawy dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego obwinionego o przewinienie służbowe przewidziane w art. 107 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (...)” orzekł „uznać obwinionego sędziego Sądu Rejonowego, w ramach zarzucanego czynu, za winnego uchybienia godności urzędu przewidzianego w art. 107 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (...)” i na podstawie art. 109 § 1 pkt 1 tej ustawy wymierzył mu karę opomnienia.

Sąd powołał następujące podstawy tego rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uchwałą z dnia 25 kwietnia 2005 r. zezwolił na pociągnięcie sędziego Sądu Rejonowego do odpowiedzialności karnej, zawieszając go jednocześnie w czynnościach służbowych z obniżeniem w tym czasie wynagrodzenia o 25 %.

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 5 kwietnia 2006 r. sędzia Sądu Rejonowego został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i skazany na jego podstawie na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat oraz na grzywnę. Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 29 sierpnia 2006 r.

Sąd Dyscyplinarny w niniejszym postępowaniu rozważał, czy sędzia dopuszczając się przestępstwa nieumyślnego może jednocześnie wypełnić swoim zachowaniem znamiona przewinienia dyscyplinarnego w postaci uchybienia godności urzędu i na tak sformułowane pytanie odpowiedział twierdząco.

W ocenie Sądu, naruszenie zasad ruchu drogowego może uzasadniać przyjęcie, że czyn taki powinien być karany dyscyplinarnie, a jest to niewątpliwe, gdy dotyczy przewinień wypełniających znamiona przestępstwa.

Sąd wskazał, że w świetle materiału dowodowego sprawy jest niewątpliwe, że obwiniony nie zastosował się do nakazu ograniczenia prędkości, a następnie na skutek niezachowania wymaganej ostrożności w obserwowaniu słabo oświetlonej drogi, doprowadził do kolizji z przekraczającą jezdnię pieszą, która zmarła w wyniku doznanych obrażeń. Czyn ten popełniony został nieumyślnie, a więc bez zamiaru jego popełnienia, lecz na skutek niezachowania przeciętnej staranności wymaganej w danej sytuacji. Sąd stwierdził, że obwiniony nie zauważył, iż wjechał na teren zabudowany, co wiązało się z obowiązkiem zmniejszenia prędkości, a przez nieuwważną obserwację drogi dostrzegł pieszą na jezdni na chwilę przed najechaniem na nią, chociaż nie wtargnęła ona nagle na jezdnię, lecz przekraczała ją z lewej strony na prawą. Obwiniony nie podjął manewru hamowania, ani jakiegokolwiek innego „manewru obronnego”.

Sąd Dyscyplinarny podkreślił, że przy ocenie czynu obwinionego nie można abstrahować od znacznej jego społecznej szkodliwości oraz od tego, że na skutek nieumyślnego naruszenia zasad ruchu drogowego nastąpiła śmierć poszkodowanej.

Uwzględniając wskazane okoliczności Sąd Dyscyplinarny uznał, że sędzia Sądu Rejonowego, naruszając zasady ruchu drogowego, dopuścił się przewinienia służbowego w rozumieniu art. 107 § 1 u.s.p. pod postacią uchybienia godności urzędu, co uzasadnia jego odpowiedzialność dyscyplinarną.

Wymierzenie sędziemu Sądu Rejonowego – jako odpowiedniej – kary upomnienia Sąd uzasadnił powołując dwie okoliczności: popełnienie czynu z winy nieumyślnej oraz bardzo dobrą opinię o nim.

Sąd nie podzielił ostatecznego stanowiska Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego, powołując się na art. 108 § 4 u.s.p., zgodnie z którym, jeżeli przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej, niż przedawnienie przewidziane w Kodeksie karnym.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego odwołania wnieśli obwiniony sędzia Sądu Rejonowego oraz Krajowa Rada Sądownictwa i Minister Sprawiedliwości.

Obwiniony, zarzucając Sądowi naruszenie art. 107 § 1 u.s.p., polegające na przyjęciu, że przekroczenie administracyjnie dopuszczalnej prędkości jest przewinieniem dyscyplinarnym w postaci czynu stanowiącego uchybienie godności sędziego, wniósł o zmianę wyroku i o uniewinnienie, ewentualnie o uznanie, że czyn ten wypełnia znamiona wykroczenia i w konsekwencji o umorzenie postępowania na podstawie art. 108 § 3 w związku z art. 45 § 1 Kodeksu wykroczeń.

Krajowa Rada Sądownictwa zaskarżyła wyrok na niekorzyść obwinionego w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając wyrokowi rażącą niewspółmierność wymierzonej kary dyscyplinarnej w stosunku do przypisanego uchybienia, nie odzwierciedlającej stopnia społecznej szkodliwości i nie spełniającej w związku z tym celów, jakie miała osiągnąć. Wniosła o zmianę wyroku przez orzeczenie wobec obwinionego sędziego kary dyscyplinarnej przeniesienia na inne miejsce służbowe, określonej w art. 109 § 1 pkt 4 u.s.p.

O zmianę wyroku przez zaostrenie orzeczonej kary dyscyplinarnej i wymierzenie obwinionemu sędziemu na podstawie art. 109 § 1 ust. 4 u.s.p. kary dyscyplinarnej przeniesienia na inne miejsce służbowe wniósł także Minister Sprawiedliwości, również w oparciu o zarzut rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej upomnienia w stosunku do przypisanego obwinionemu przewinienia służbowego.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Stosownie do art. 107 § 1 u.s.p., sędzia odpowiada dyscyplinarnie za uchybienie godności urzędu, stanowiące jedną z postaci przewinienia dyscyplinarnego. Stwierdzenie, że sędzia dopuścił się naruszenia godności urzędu jest wynikiem ustalenia i oceny ściśle określonego zachowania sędziego. Innymi słowy, konieczne jest ustalenie wszystkich elementów zachowania sędziego, konkretyzujących czyn i stanowiących podstawę zakwalifikowania go jako uchybiającego godności urzędu, i z tej przyczyny będącego przewinieniem służbowym. Wyrok sądu dyscyplinarnego nie może pozostawiać wątpliwości co do tego, jaki czyn – przewinienie dyscyplinarne, był przedmiotem orzeczenia o winie i karze.

Wyrok sądu dyscyplinarnego powinien, między innymi, zawierać przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu, którego popełnienie oskarżyciel zarzucił

oskarżonemu a także dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu oraz jego kwalifikację prawną (art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p.). Z powołanych przepisów wynika nakaz zredagowania wyroku w taki sposób, aby jasno z niego wynikało, za jaki czyn obwiniony był sądzony i za jaki czyn sąd go skazał; czyn musi być opisany w sposób precyzyjny, obejmujący wszystkie okoliczności istotne i zarazem niezbędne z punktu widzenia oceny ustawowych znamion przewinienia dyscyplinarnego (por. odpowiednio wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2002 r., II KKN 270/00, niepubl. i z dnia 15 maja 2001 r., V KKN 598/98, OSProk. i Pr. 2001, nr 10, poz.7).

Opis czynu powinien być zawarty zarówno w części wyroku relacjonującej zarzut, jak i w części przypisującej jego popełnienie. Posłużenie się w wyroku formułą uznania „za winnego czynu zarzucanego” jest możliwe jedynie wtedy, gdy szczegółowy opis czynu został zawarty w części wstępnej wyroku, jest natomiast niedopuszczalne, gdy część wstępna wyroku nie zawiera opisu czynu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 lutego 1985 r., II KR 18/85, niepubl. i z dnia 16 lutego 1995 r., III KRN 206/94, OSNKW 1995/5–6/38). Nie jest także dopuszczalne, aby element czynu został opisany jedynie w części motywacyjnej wyroku, pozostając poza opisem czynu przypisanego w części dyspozytywnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2002 r., III KK 499/99, niepubl.).

W zaskarżonym wyroku Sądu Dyscyplinarnego brak jest opisu czynu zarzucanego obwinionemu, co wyłączało możliwość zastosowania formuły o uznaniu za winnego „w ramach zarzucanego czynu”. Wyrok ten nie zawiera koniecznej treści i nie wynika z niego, za jakie konkretne przewinienie dyscyplinarne obwinionemu sędziemu przypisano winę i wymierzono karę. Wyrok został zatem wydany nie tylko z naruszeniem art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. (w związku z art. 128 u.s.p.), ale także z art. 107 § 1 u.s.p., gdyż sędzia odpowiada dyscyplinarnie w razie stwierdzenia, że dopuścił się określonego czynu, który został zakwalifikowany jako przewinienie dyscyplinarne. Wyrok dotknięty wskazanym uchybieniem nie mógł się więc, z omówionych przyczyn, utrzymać.

Oczywiście, w niniejszej sprawie istotne znaczenie ma fakt prawomocnego skazania sędziego za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. Fakt ten jednak nie usuwał obowiązku dokonania bezpośredniej oceny czynu jako przewinienia dyscyplinarnego. Ocena popełnienia przewinienia dyscyplinarnego jako czynu bezprawnego, zawinionego i noszącego ładunek społecznej szkodliwości, dotyczącego wykonywania służby sędziowskiej lub godności pełnionego urzędu, jest samoistna, a dany czyn musi być „samodzielnie” ustalony oraz kwalifikowany i osądzony jako przewinienie dyscyplinarne (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2005 r., SNO 24/05, OSNSD z 2005 r., poz. 11). Inne są kryteria kwalifikacji czynu jako przewinienia dyscyplinarnego, a inne jako przestępstwa; tożsamość przedmiotu

postępowania karnego i dyscyplinarnego oznacza jedynie tożsamość czynu, a nie tożsamość jego ocen prawnych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2006r., I KZP 8/06, OSNKW 2006/10/118). Jest przy tym niesporne, że w postępowaniu dyscyplinarnym znajduje odpowiednie zastosowanie art. 8 § 1 k.p.k.

Przewinienia służbowe zawierające znamiona przestępstwa stanowią najcięższą kategorię przewinień służbowych sędziów (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2002 r., SNO 8/02, OSNKW 2002/9-10/85). Przy uwzględnieniu tego, co powiedziano wyżej, w postępowaniu dyscyplinarnym konieczne jest jednak autonomiczne ustalenie wszystkich znamion czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne, i dopiero następnie ustalenie, czy są to jednocześnie znamiona przestępstwa. W takim ujęciu należy postrzegać kategorię „przewinień służbowych zawierających znamiona przestępstwa”. Ma to znaczenie także, co uszło uwagi Sądu Apelacyjnego, dla prawidłowego zastosowania art. 108 § 4 u.s.p.

Z przyczyn wcześniej przedstawionych, wobec tego, że z zaskarżonego wyroku nie wynika, popełnienie jakiego czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne, zostało przypisane obwinionemu sędziemu, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny wyrok ten uchylił na podstawie art. 438 pkt 1 i 2 k.p.k.

W obecnym stanie sprawy brak jest podstaw do rozważania dalszych, szczegółowych zarzutów podniesionych w odwołaniu obwinionego sędziego oraz przedwczesne jest rozważanie zarzutów zawartych w odwołaniach Krajowej Rady Sądownictwa i Ministra Sprawiedliwości, dotyczących jedynie rodzaju wymierzonej kary.